

GORA EUSKADI IRASIA!

Euskaltzaindiaren azken bileran batzorde bat sortu zen, "herri euskara" bideratzeko. Zer da "herri euskara"? Egunero eta gure harreman arruntetan erabiltzen duguna. Jakina da gure harreman arrunt eta egunoroko horietan oinharri-oinharrizko hizkera bakarrik erabiltzen dugula: Aditz formarik errazena, hitz mordoxka bat bakarrik eta beti berdintsuak, esaldi oso motzak eta zuzenekoak.

Milaka asko ari dira une honetan Euskal Herrian euskara ikasten lagun helduak, eskolatik aspaldi ibiliak beharbada, lantegietan izerdi ugari emanak sarritan. Beharrezkoa da jende guzti hauk euskaraz egiten jartzea, Euskal Herria euskaldunduko badugu. Horretarako "herri euskara" hori ikastea nahikoa dute. Euskaltzainditik sortu berria den Batzordeak oinharri-oinharrizko euskara hori zein den aztertu behar du, eta hori ikasteko eta kaleratzeko bideak ireki behar ditu: ikasliburu errazak, euskara erraz horretaz idatziriko aldizkariak, etab.

Urtarrilaren azken egunean, Lejoako Unibertsitatean mahain-guru bat egin zen: Unibertsitarien (ikasle eta irakasleen) aurre-

an Natur Zientziak. Hiztegia eta JAKIN Aldizkaria aurkeztu ziren. Aurrena Jakin Taldeak argitaratu zuen orain dela hilabete gutxi; bigarrena berriz, egun hauetan kaleratu da, urtetan ixilik egon ondoren. Euskal Unibertsitatea eta Euskara erabili zen gai bezala mahainguruan. Izan ere, bai Hiztegiak eta bai Aldizkariak arazo berbera ipintzen dute aurrez-aurre: Euskal Unibertsitateko landu eta ikasi beharrezko euskararena. Ez da "herri euskara" hura, eta bai gaurko zientzia modernoek eskatzen duten hizkera tekniko eta espezialdua.

Edozein hizkuntzak maila asko du; euskarak ere bai. Eta hiru urteko haurrak erabiltzen duen euskara, edota langileak lantegian edo kalean erabiltzen

duen euskara, edota astekari batetan kazetariak erabiltzen duena, edota mediku batek medikuntzazko astealdi batetan erabiltzen duena: guzti hauk hizkuntzaren maila desberdinak dira. Ez dago bata bestearekin nahasterik. Eta ez dago euskara ikasten hasi den bati, Unibertsitateko irakasleak erabiltzen duen euskara irakasterik.

Guzti honek beste hura gogoratzen dit: Xabier Kintanak eta Joseba Tobarek liburu oso aipagarri bat kaleratu zuten lehen-go urtean: "Euskaldun Berriekin euskaraz" zuen titulua. Liburua-ren sarreran euskara ikasi beharraz berba egiten zuten; eta nahiago zutela "euskaldun ikasia" esatea, "euskaldun berria" baino.

EUSKAL HERRIAN

Euskara Unibertsitateko mailatera heldu berria dugu. Euskadi ikasi batetara heltzeko lehen urratsak egiten ari gara gaur egun.

Gauza berbera dio Imanol Berriatuak, Israeletik etorri ondoren, ANAITASUNA honetan argitara eman dituen artikuluetan.

Euskalduntzen ikasten ari direnak, Alfabetatzen ikasten ari direnak, Euskara batua zertan den ikasten ari direnak, Natur Zientziak. Hiztegia ikasten ari direnak: denok maila desberdinetan euskara ikasten ari gara. Euskara ikasten ari da Euskal Herri "osoa": guztiok gara euskaldun "berriak", euskaldun "ikasiak" garen neurrian.

Euskara ikasteko eta irakasteko politika oso baten premia dugu. Helburua Euskal Herria euskalduntzea da: honek markatuko du politika horren estrategia. Baina nonbait beti ez gaude ados taktikari buruz.

Batenbati —oso gutiri, hala ere— entzun izan diogu: Zertarako une honetan zientzi mailako hiztegia eta euskara lantzen indarrak eman, euskaldunen artean 80 o/o lagunek euskara hasera-heratik ikasteko baldin ba-

dauka? Zertarako "Natur Zientziak. Hiztegia" eta horrelakoak lantzen saia, "euskalduntzen" ari diren milaka lagunei erantzun egokirik eman ezinean gabiltzan bitartean? Edota Euskaldun gehienak "alfabetatu" beharrean gauden bitartean?

Euskalduntzeak eta alfabetatzek maila asko ditu. Euskaldun bakoitza, esan edo idatzi nahi duen guztia esateko edo idazteko gauza ez den bitartean, ez dugu amaitu euskalduntzea ez alfabetatzea. Edozein euskaldunek bere kultura eta jakitate osoa, bere sentipen guztiak, hitzez eta idatziz (euskaraz) adierazteko gauza izan behar du, euskaldun ikasia izango baldin bada. Herri baten kultura lantzen den neurrian, kultur hori adierazteko hizkuntza landu behar da; eta bakoitza kulturaz janzten den neurrian, hizkuntzaz ere janzten da: euskalduna euskaraz.

Zientzia modernoan eta zailenak ikasten edo irakasten ari den euskaldunak, bere burua eus-

kaldun ikasiz hartuko baldin bada, zientzia horik euskaraz ikasteko edo irakasteko gauza izan behar du.

Honek zera esan nahi du: euskalduntzearen eta alfabetatzearen bidea etenik gabea dela, bai herriarentzat bai norberarentzat: oinharri-oinharritik hasi eta gailur-gailurreraino. Eta bidea etenik gabea baldin bada, bide hori egiteko politikak ere etenik gabea izan beharko du.

Gaurregun "Euskalduntzea" eta "Alfabetatzea" fenomeno nagusiak dira Euskal Herrian. Horiekin batera Ikastola ere bai. "Euskalduntzea"ren bideak bizkortzeko eta zuzentzeko sortu du Euskaltzaindiak Batzorde berria. Baina euskal Unibertsitatearen arazoa ere bizi-bizia dugu; eta eskabide nagusia dugu gaurko euskal kultur indar guztien artean.

Euskalduntzea, alfabetatzea, ikastola, lizeoa, Unibertsitatea: Euskararen eta euskal kulturaren politika berebean bildu behar dira guztiak. Eta lehen laurak (euskalduntzea, alfabetatzea, ikastola, lizeoa) bideratuta dauden bezala, ordua da Unibertsitate mailako euskara lantzeko eta unibertsitariak alfabetatzeko. Euskal unibertsitari asko dago euskaraz tutik ez dakienik: lehen mailako euskalduntzetik edo alfabetatzetik hasi beharko du. Baina euskal unibertsitari dexente dago euskaraz mintzatzen eta idazten dakienik, baina berak ikasten edo irakasten duen zientzi alorra euskaraz erabiltzeko gauza ez dena. Hauentzat "Alfabetatze" espezialdu bat antolatu beharra dago: berauen zientziaren eta kulturaren mailako alfabetatzea.

Ez dut uste arazo hau gerorako uzterik dagoenik, Euskal Unibertsitatearen arazoa gerorako uzterik ez dagoelako. Eta zailentzarik ez dago: Euskal Unibertsitatea nahi baldin badugu, euskal unibertsitari "alfabetatuak" behar ditugu, euskaldun "ikasiak" behar ditugu Unibertsitatean.

Paulo Agirrebaltzategi